

ΗΜΕΡΙΔΑ ΜΕ ΘΕΜΑ «ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΟΜΒΡΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ»
27 Μαρτίου 2010-04-29
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ / ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ – ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Τα **κυριότερα συμπεράσματα και διαπιστώσεις** από την Ημερίδα με βάση τις παρουσιάσεις που έγιναν και τις εισηγήσεις που υποβλήθηκαν αναφέρονται πιο κάτω. Τα συμπεράσματα θα μελετηθούν από το ΕΤΕΚ ούτως ώστε να αξιοποιηθούν για σκοπούς υποβολής εισηγήσεων, του Επιμελητηρίου προς την πολιτεία.

- Τα όμβρια ύδατα δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως απόβλητα και είδος προς αποχέτευση αλλά ως πηγή ζωής. Επιβάλλεται η αξιοποίηση τους όχι μόνο για την αποφυγή πλημμύρων αλλά και προς όφελος του φυσικού περιβάλλοντος και συνεπακόλουθα της βελτίωσης της ποιότητας ζωής μας.
- Στην περιοχή της Κύπρου σύμφωνα με τις προβλέψεις του IPCC 2007 (Intergovernmental Panel on Climate Change) οι συνολικές βροχοπτώσεις και η συχνότητα βροχών θα μειώνονται ενώ τα ακραία καιρικά φαινόμενα θα είναι πιο έντονα, αλλά και πιο συχνά.
- Τα κυριότερα προβλήματα στο τόπο μας όσον αφορά τη διαχείριση των νερών της βροχής εστιάζονται κυρίως στην απουσία βασικής υποδομής, στον ανεπαρκή συντονισμό μεταξύ των Αρμοδίων Υπηρεσιών, στις επεμβάσεις / καταργήσεις των ποταμών και ρυακιών, στην ελλιπή συντήρηση των υφιστάμενων οχετών ομβρίων, στην ανεξέλεγκτη ανάπτυξη καθώς οι πολεοδομικές ζώνες καθορίζονται χωρίς να περιλαμβάνουν κριτήρια για την διαχείριση των ομβρίων, και στην περιστασιακή εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας.
- Η αστικοποίηση επιφέρει τη μείωση του ακάλυπτου εδάφους και κατ' επέκταση τη μείωση της διήθησης των νερών της βροχής. Σαν αποτέλεσμα έχουμε την αύξηση των ομβρίων νερών και συνεπακόλουθα των πλημμύρων. Η αύξηση του ποσοστού του ακάλυπτου εδάφους συμβάλλει αποφασιστικά στη μείωση των ομβρίων με αποτέλεσμα την ευκολότερη και οικονομικότερη διαχείριση τους.
- Όταν οι υδρογεωλογικές συνθήκες το επιτρέπουν, τότε τα όμβρια νερά μπορούν να διοχετεύονται για εμπλουτισμό. Το μεγαλύτερο μέρος του διηθούμενου νερού εξατμίζεται από το έδαφος και μόνο ένα μικρό του μέρος συμβάλλει στον εμπλουτισμό των υπογείων νερών. Η διοχέτευση των νερών για εμπλουτισμό σε επίπεδο κατοικίας είναι ευκολότερη αφού τα νερά είναι λιγότερο επηρεασμένα από ρύπους και στερεά αλλά η διήθηση των νερών σε αστικό επίπεδο για εμπλουτισμό θα πρέπει να γίνεται ελεγχόμενα αφού πρώτα τα νερά αυτά τύχουν της κατάλληλης επεξεργασίας.
- Κάθε υποστατικό οφείλει να προνοεί για αποφυγή απορροής των ομβρίων υδάτων του σε γειτονική ιδιοκτησία. Συνήθως τα νερά της βροχής οδηγούνται σε δημόσιους δρόμους και από εκεί μέσω οχετών οδηγούνται στη θάλασσα, σε ποταμούς ή πολλές φορές στο πουθενά, χωρίς καμία επεξεργασία με φυσικό επακόλουθο τη ρύπανση του φυσικού περιβάλλοντος.
- Η αποσπασματική διαχείριση των ομβρίων υδάτων στην απουσία ενός ευρύτερου ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης τους, επιδεινώνει την κατάσταση και επιφέρει πολλαπλάσιο κόστος στην αντιμετώπιση του προβλήματος.
- Το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως στο παρών στάδιο λαμβάνει μέτρα για την υποβοήθηση της εξασφάλισης των αναγκαίων καναλιών απορροής ομβρίων σε επίπεδο πολεοδομικού προγραμματισμού και σχεδιασμού (ζωνοποίηση περιοχών απορροής και υδροφορέων και θεσμοθέτηση ανάλογων προνοιών πολιτικής). Μέτρα λαμβάνονται επίσης σε επίπεδο αδειοδότησης των αναπτύξεων με τη δέσμευση ποσοστού της υπό ανάπτυξη ιδιοκτησίας με στόχο κυρίως τη διεύρυνση ποταμών / αργακιών/ ρυακιών, τη χωροδιάταξη

οικοδομών, την επιβολή πρόσθετων όρων όπως καθορισμό σκληρών και μαλακών επιφανειών, την άρνηση δυνατότητας ανάπτυξης και την απαλλοτρίωση ιδιωτικών τεμαχίων.

- Σε αστικό επίπεδο διαχείρισης ομβρίων η Λεμεσός πρωτοπορεί και βρίσκεται σε πολύ καλό δρόμο όσον αφορά τη χρήση Αειφόρων Συστημάτων Αποχέτευσης Ομβρίων Υδάτων Αστικών Περιοχών (SUDS). Εφαρμόζεται δηλαδή ένας συνδυασμός πρακτικών διαχείρισης και κατασκευαστικών έργων που αποσκοπούν στην αποχέτευση και έλεγχο των επιφανειακών νερών με πιο αειφόρο τρόπο σε σχέση με τις παραδοσιακές πρακτικές. Επιπρόσθετα, το Συμβούλιο Αποχέτευσεων Λεμεσού – Αμαθούντας (ΣΑΛΑ), σαν η Αρμόδια Αρχή για την διαχείριση των ομβρίων πρωτοστατεί επιβάλλοντας παρατηρήσεις και όρους στις άδειες οικοδομής ούτως ώστε να διασφαλίζεται η μείωση και η κατακράτηση των νερών που καταλήγουν στους δρόμους. Επίσης επιβάλλει όρους για αξιοποίηση υφιστάμενων απορροφητικών λάκκων λυμάτων σε όλα τα υποστατικά που συνδέονται με το κεντρικό σύστημα, τέλη για τα όμβρια και προβαίνει στην κατασκευή λιμνών κατακράτησης.
- Η δημιουργία λιμνών κατακράτησης ομβρίων υδάτων βοηθά στον μετριασμό της έντασης στη ροή των νερών και συνεπακόλουθα στην αποφυγή καταστροφών και πλημμύρων, στην ευκολότερη επεξεργασία των νερών, στον εμπλουτισμό των υπογείων υδροφορέων, στη δημιουργία χώρων πρασίνου και στην αισθητική αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος.
- Το θεσμικό πλαίσιο είναι κατακερματισμένο και υπάρχουν πολλές Αρχές που έχουν αρμοδιότητα για τη διαχείριση των ομβρίων υδάτων.

Οι κυριότερες **εισηγήσεις** για καλύτερη αξιοποίηση των ομβρίων υδάτων **που έχουν κατατεθεί κατά τη διάρκεια της ημερίδας** συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Χάραξη ενιαίας κοινής πολιτικής στρατηγικής για τη διαχείριση των ομβρίων υδάτων και η διερεύνηση της δυνατότητας σύστασης κεντρικού φορέα έλεγχου των τοπικών αρχών.
- Διασαφήνιση ευθυνών, αρμοδιοτήτων και διαδικασιών δράσης των εμπλεκόμενων φορέων και αναπροσαρμογή και εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου ούτως ώστε κάθε ανάπτυξη, μικρή ή μεγάλη να παρέχει ορθολογιστικές λύσεις αποχέτευσης των ομβρίων, με κυριότερο σκοπό την απορρόφηση όσον το δυνατό μεγαλύτερων ποσοτήτων στο υπέδαφος.
- Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να προχωρήσουν στο σχεδιασμό «σχεδίου διαχείρισης ομβρίων» στο οποίο θα μπορούν να βασίζονται οι μελετητές στις αιτήσεις για σκοπούς έκδοσης άδειας οικοδομής. Το σχέδιο θα πρέπει ανάμεσα σ' άλλα να καλύπτει την απορροή, φύλαξη, απορρόφηση κτλ των ομβρίων ώστε να διασφαλίζεται η μείωση ή η κατακράτηση των νερών που καταλήγουν στους δρόμους.
- Ετοιμασία ομοιόμορφου πλαισίου όρων και προδιαγραφών για χρήση από τις Αρμόδιες Αρχές, με στόχο την εφαρμογή ενιαίας πολιτικής αειφόρου διαχείρισης των ομβρίων.
- Διερεύνηση μελλοντικά της δυνατότητας επιβολής τέλους υπό τη μορφή προστίμου ανάλογα με την ποσότητα ομβρίων που καταλήγουν στους δρόμους και της επιβολής προστίμου για ενδεχόμενη ρύπανση των απορροών ομβρίων υδάτων.
- Διερεύνηση της δυνατότητας παραχώρησης κινήτρων για μείωση απορροών, αξιοποίηση και φιλτράρισμα ομβρίων.
- Άρση υποχρέωσης των ιδιοκτητών υποστατικών που ενώνονται με το αποχετευτικό σύστημα λυμάτων να καταργούν τους υφιστάμενους απορροφητικούς λάκκους, αλλά να τους διατηρούν και να τους μετατρέπουν σε απορροφητικούς λάκκους ομβρίων υδάτων αν το επιτρέπει η απορροφητικότητα του εδάφους.
- Επιβολή λεπτομερέστερων όρων από τις Πολεοδομικές Αρχές όπως ποσόστωση σκληρών, υδροπερατών και μαλακών επιφανειών των υπό ανάπτυξη τεμαχίων γης και περαιτέρω

ζωνοποιήσεις απορροών ομβρίων. Κατασκευή από το κράτος υδατοπερατών πλακόστρωτων, οδοστρωμάτων και πεζοδρομίων.

- Εκστρατεία διαφώτισης του κοινού για τη διαχείριση των ομβρίων υδάτων.
- Αξιοποίηση εμπειριών από το παράδειγμα της Λεμεσού και από τις άλλες επαρχίες για όσο το δυνατό περισσότερες αστικές περιοχές εκπονώντας μελέτες για την αειφόρο διαχείριση των ομβρίων (SUDS). Σε επίπεδο ευρύτερης αστικής περιοχής υπάρχει δυνατότητα αξιοποίησης των ομβρίων υδάτων προτού αυτά καταλήξουν στη θάλασσα με τη δημιουργία λιμνών κατακράτησης σε πάρκα με στόχο τον εμπλουτισμό του υδροφορέα σε επιλεγμένα μέρη.